

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในส่วนของความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ซึ่งระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์โดยกำหนดว่า “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ 2551:4) นอกจากนี้ ในส่วนของจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ในข้อ 4 ว่า “มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 5)

จากสาระในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 วิสัยทัศน์และจุดหมายที่กล่าวไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าส่วนที่เน้นมากและให้ความสำคัญคือ การให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี แต่ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาที่น่าเป็นห่วงของนักเรียน มีอยู่หลายปัญหาเป็นต้นว่า ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาเรื่องความประพฤติ เช่น เที่ยวกลางคืน การแต่งกาย การใช้ยาเกินตัว ปัญหาการติดเกม การพนัน และภัยจากอินเทอร์เน็ต รวมทั้งปัญหาเรื่องการเรียน ปัญหาการกระทำผิดของเยาวชนที่เป็นอยู่และเกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการมีพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ปัญหาอบายมุข ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการทุจริตในการสอบ ปัญหาการขโมยสินค้าตามร้านค้า

ทั่วไป ฯลฯ ส่วนแต่เป็นปัญหาที่สะท้อนถึงการที่เยาวชนไม่เข้าใจบทบาทของตนว่าต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไรในฐานะที่เป็นพลเมืองของชุมชน ของสังคม และของประเทศ ดังนั้น การแก้ปัญหาเยาวชนที่เกิดขึ้นนี้ จึงต้องเร่งให้เยาวชนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี

ศุมน อมรวิวัฒน์ (มปป.: 238) ได้ชี้ให้เห็นว่าคุณสมบัติของพลเมืองดี ควรเป็นดังนี้

- 1) เป็นผู้มีความเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน ใช้สิทธิของตนภายในขอบเขตของกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม
- 2) เป็นผู้ที่มีศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมไทย สามารถที่จะถ่ายทอดคุณค่าและความภาคภูมิใจไปสู่ลูกหลาน
- 3) เป็นผู้ที่จัดระบบชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ รู้จักใช้จ่ายพอเหมาะกับรายได้ รู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปรับตัวเองให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ดี
- 4) เป็นผู้ที่มีความรักชาติ ศาสนา จงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์
- 5) เป็นผู้ที่รักความสงบ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น มีวิจารณ์ญาติที่พิจารณาตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว

จากคุณสมบัติของพลเมืองดีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความเป็นพลเมืองดีนั้น จะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านการเมือง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และที่สำคัญจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีอีกด้วย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา นอกจากการให้ความสำคัญในส่วนของเนื้อหาสาระและความรู้เชิงวิชาการแก่ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนควรให้ความสำคัญในส่วนของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับสามารถใช้เป็นวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตน ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าด้วยความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน เป็นการพัฒนาและบริหารประเทศในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ดังที่ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) ได้สรุปไว้ว่า

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้อง

อาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี

จะเห็นได้ว่าในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณธรรม จริยธรรมที่ได้สอดแทรกไว้หลากหลายคุณธรรม อาทิ เป็นคนมีเหตุผล มีเมตตาธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบในการทำงาน ความไม่เห็นแก่ตัว ความสามัคคีในหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่องานของตนเองและส่วนรวม การไม่เบียดเบียน ความร่วมมือ ประองคอง สามัคคีกัน และมีจิตสาธารณะ จากคุณธรรม จริยธรรมที่สอดแทรกในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของพลเมืองดี ดังนั้นการนำแนวคิดและหลักปฏิบัติที่ปรากฏในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของพลเมืองดีได้ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนในทุกระดับชั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้มีการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้ศึกษา

ด้วยแนวคิดดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเสนอรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งให้ความรู้แก่ครูผู้สอน โดยเฉพาะครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในสถานศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นระบบและอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ในการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตลอดจนแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ และอีกส่วนหนึ่งคือการศึกษาสาระสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำสาระสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น

แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วจึงจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูสังคัมศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจะจัดทำเอกสารหรือคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อประสมซึ่งประกอบด้วยสื่อหลัก คือ ประมวลสาระและแนวการศึกษา และสื่อเสริม คือ สื่อปฏิสัมพันธ์ โดยผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อหลักเป็นส่วนใหญ่ และเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจจากสื่อเสริมอีกทางหนึ่ง ชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ต่างจากชุดฝึกอบรมแบบปกติที่ผู้เข้ารับการอบรมและผู้อบรมต้องใช้เวลาร่วมกันเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในสถานที่ที่กำหนด และต้องจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรและใช้เวลามากไม่ทันต่อเหตุการณ์ แต่หากใช้วิธีการฝึกอบรมทางไกลจะช่วยพัฒนาบุคลากรได้จำนวนมาก ไม่จำกัดสถานที่และยังใช้ระยะเวลาสั้นในการอบรมอีกด้วย

ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลขึ้นเพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษา โดยเฉพาะครูสังคัมศึกษาใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ให้นักเรียนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและดีงามเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูสังคัมศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูสังคมศึกษา

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา

4.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เริ่มจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรม และขั้นสรุปบทเรียน และการวัดและประเมินผล โดยเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน และการวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารหรือคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เอกสารหรือคู่มือประกอบจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครูผู้สอน

โดยเฉพาะครูสังคัมศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชุดฝึกอบรมทางไกลมุ่งให้ครูสังคัมศึกษา ศึกษาด้วยตนเองและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพผลนั้น ชุดฝึกอบรมทางไกลดังกล่าวประกอบด้วย

4.2.1 สื่อหลัก ได้แก่ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษา ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 5 หน่วย

4.2.2 สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์

ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงถือเป็นเครื่องมือการวิจัยที่จะนำไปทดลองใช้เพื่อประเมินว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

4.3 ประชากร มี 4 กลุ่ม คือ

4.3.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเรียนรู้สังคัมศึกษาสำหรับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการเรียนรู้สังคัมศึกษาสำหรับการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูสังคัมศึกษา

4.3.3 ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 สำหรับชั้นทดลองใช้เบื้องต้นของการทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ คือ ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.4 ครูสังคัมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัชฌมศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ สำหรับชั้นทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและชุด

ฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานการณ์จริง (Trial Runs)

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

4.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมทางไกลของครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักคิดและหลักปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ สามารถใช้เป็นวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตน ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าด้วยความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

5.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะด้านทักษะ กระบวนการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วนที่สัมพันธ์กัน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เริ่มจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรม และขั้นสรุปบทเรียน

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล โดยเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน และการวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้ว ได้จัดทำเอกสารหรือคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ โดยจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุดสำเร็จที่ใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินการฝึกอบรมทางไกลอย่างเป็นระบบ สำหรับครูสังคัมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยสื่อหลักคือ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล และส่วนที่เป็นสื่อเสริมคือ การปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า เพื่อเสริมเติมเต็มให้การฝึกอบรมทางไกลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.5 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความคิดเห็นของครูสังคมนตรีศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.6 ความคิดเห็นของครูสังคมนตรีศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้สึกรักของครูสังคมนตรีศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 2. กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบที่ 3 จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล ว่ามีระดับความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

5.7 ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมทางไกล หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูสังคมนตรีศึกษาซึ่งเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมนตรีศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบขึ้น โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมทางไกล

5.8 ความคิดเห็นของครูสังคมนตรีศึกษาที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้สึกของครูสังคมนตรีศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่นำเสนอไว้ในชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมนตรีศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีระดับความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

6.1 ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูสังคมนตรีศึกษา ซึ่งครูสังคมนตรีศึกษาที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับรูปแบบการ

จัดการเรียนรู้ โดยการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลนั้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้ทั่วประเทศ บุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีให้แก่ นักเรียนของตนตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



7. กรอบแนวความคิดการวิจัย

